خبرها

هند در پروژه خط لوله TAP

ایسنا: هند به دنبال انتقال گاز از ترکمنستان است. به گزارش روزنامه داون چاپ اسلام‌آباد، کابینه هند با طرح انتقال خطوط گاز از طریق ترکمنستان، افغانستان و پاکستان (TAP) موافقت کرد. این تصمیم ۴ روز قبل از دیدار جداگانه مقامات مربوطه در اسلام‌آباد در قالب گروه کاری پروژه هند و پاکستان و ایران (IPI) اتخاذ شد. وزیر نفت هندوستان موافقت بین ایران و پاکستان جهت انتقال حجم بالاتر گاز برای اسلام‌آباد را رد کرد. یک مقام مسئول گفت: احتمالاً پس از تصمیم کابینه، نام این پروژه به پروژه هند، پاکستان، افغانستان و ترکمنستان (Tapi) تغییر پیدا خواهد کرد.

۱۲ میلیون یورو برای آب مشهد

مهر: شورای اقتصاد با دریافت ۱۱ میلیون و ۸۴۰ هزار و ۶۱۸ یورو تسهیلات خارجی برای اجرای طرح آب‌رسانی به شهر مشهد از سد دوستی موافقت کرد. شرکت سهامی آب منطقه‌ای خراسان موظف است ضمن رعایت قانون استفاده از حداکثر توان داخلی حداقل ۵۱ درصد از پروژه را به طرف ایرانی واگذار کند.

کسری بودجه ۱۷ میلیارد دلاری ایران

مهر: واحد اطلاعات اقتصادی اکونومیست پیش‌بینی کرد سیاست‌های اقتصادی انبساطی دولت ایران موجب رسیدن کسری بودجه آن در پایان سال ۲۰۰۶ به ۱۷/۴ میلیارد دلار خواهد شد که بالاترین کسری بودجه در خاورمیانه و شمال آفریقا خواهد بود. واحد اطلاعات اقتصادی اکونومیست افزایش هزینه‌های جاری و عمرانی دولت ایران در سال ۲۰۰۶ را عامل رشد کسری بودجه ایران عنوان کرد. اکونومیست کسری بودجه دولت ایران را در سال ۲۰۰۶ برابر با ۱۷ میلیارد و ۴۴۲ میلیون دلار برآورد کرده که معادل ۸/۶ درصد تولید ناخالص داخلی آن خواهد بود. براساس این گزارش، درآمدهای بودجه ایران در سال ۲۰۰۶ به ۵۴ میلیارد و ۲۷۸ میلیون دلار و هزینه‌های آن به ۷۱ میلیارد و ۷۲۰ میلیون دلار خواهد رسید. بنابر اعلام اکونومیست ایران در سال ۲۰۰۶ با کسری بودجه ۱۷/۴ میلیارد دلاری بالاترین کسری بودجه را در سطح کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا خواهد داشت. بر این اساس، پس از ایران کشورهای ترکیه با کسری بودجه ۱۱/۳ میلیارد دلار، مصر با ۱۰/۳ میلیارد دلار، اسرائیل با ۳/۸ میلیارد دلار، مراکش با ۳/۷ میلیارد دلار، لبنان با ۱/۸ میلیارد دلار، تونس با یک میلیارد دلار، اردن با ۹۲۰ میلیون دلار، سوریه با ۵۸۸ میلیون دلار و یمن با ۴۲۷ میلیون دلار به ترتیب دیگر کسری بودجه‌های بالا را در سطح خاورمیانه و شمال آفریقا دارند.

نشست مشترک اوپک و IEA

مهر: آژانس بین‌المللی انرژی و سازمان اوپک به عنوان نمایندگان کشورهای مصرف‌کننده و تولیدکننده نفت شب گذشته در نشست مشترکی به بررسی شرایط بازار جهانی نفت خام پرداختند. به گزارش خبرگزاری فرانسه، موضوع اصلی نشست مشترک که در شهر اسلو پایتخت نروژ برگزار شد، تقاضای نفت در سطح جهانی بود. براساس این گزارش، در شرایطی که بهای نفت در سطح ۷۰ دلار در نوسان است، نمایندگان سازمان اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی در این نشست که شدیداً محرمانه برگزار شد، به بررسی شرایط کنونی بازار نفت و خصوصاً تقاضای نفت خام پرداختند. این نشست، چهارمین نشست مشترک سازمان اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی محسوب می‌شود که دیروز با عنوان «کارگاه مشترک اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی» به میزبانی نروژ سومین صادرکننده بزرگ نفت جهان برگزار شد.

صادرات نفت ایران به اروپا از طریق سوریه

ایسنا: منابع دیپلماتیک عرب از احتمال اجرای پروژه‌ای برای صادرات نفت ایران به اروپا از طریق سوریه خبر دادند. براساس اظهارات این منابع، هاشمی‌رفسنجانی رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس‌جمهور اسبق ایران در جریان سفر ماه گذشته خود به سوریه در رابطه با این پروژه به بحث و گفت‌وگو با مقامات سوری پرداخته است. براساس این گزارش، سه مسیر احتمالی برای انتقال نفت به سوریه در نظر گرفته شده است: مسیر اول از سواحل ایران آغاز شده و از مسیر جنوب عراق و شهر موصل به سوریه متصل می‌شود. در همین حال مسیر ایران- کردستان عراق- موصل- سوریه و همچنین مسیر ایران- مرز عراق و ترکیه- سوریه مسیرهای احتمالی دوم و سوم ارزیابی شده‌اند. در حالی که مسیرهای دوم و سوم از مسافت کمتری نسبت به مسیر اول برخوردارند، این گزارش می‌افزاید که هیچ یک از مسیرها بدون موافقت کردهای عراق اجرایی نخواهد بود. به گزارش پایگاه اینترنتی تاکتیکال ریپورت، این منابع عرب همچنین از درخواست آمریکا از کردهای عراق برای عدم موافقت با این پروژه خبر داده‌اند.

آگهی تاسیس شرکت باختر تلاش کار (سهامی خاص)

ثبت شده به شماره ۶۸۳۹/۲/۲۳/۸۵

باتوجه به موادی از قانون تجارت و تاییدیه نامه شماره ۱۵۶۳/ن/۳۲ ۸۴/۱۲/۱۰ اداره کل ثبت‌شرکت ها خلاصه ای از اظهار نامه و اساسنامه شرکت جهت اطلاع عموم آگهی می‌گردد.

۱- **موضوع شرکت:** ساختمان سازی، طراحی، نصب و اجرای تجهیزات و سازه های صنعتی، ارایه خدمات مهندسی در زمینه مکانیک و صنایع.

۲- **مرکز اصلی شرکت:** اراک، خیابان هیکو، خیابان سردار جنگل، گلزار ۲۶، پلاک ۵۵۹۹.

۳- **سرمایه اولیه:** به مبلغ یک میلیون ریال نقدی منقسم به یکصد سهم ده هزار ریالی بانام که با مبلغ سیصدو پنجاه هزار ریال آن طی گواهی شماره ۲۶۵۹/۲۸ - ۸۵/۱/۳۰ بانک صادرات شعبه جهاد به حساب جاری شماره ۸۷۳ به نام شرکت واریز شده و بقیه در تعهد سهامداران می‌باشد.

۴- **اولین مدیران:** آقای فرشاد سیه‌وند به سمت مدیر عامل و عضو هیات مدیره و خانم ها فریبا مرادی به سمت رییس و شادی مرادی به سمت نایب رئیس هیات مدیره برای مدت دو سال انتخاب شدند.

۵- **دارندگان حق امضا:** کلیه اوراق و اسناد بهادار و تعهد آور شرکت از قبیل چک، سفته و بروات و قراردادها و عقود اسلامی به طور کلی هرگونه قراردادی که برای شرکت ایجاد تعهد نماید با امضای مدیر عامل و مهر شرکت معتبر می‌باشد.

۶- **اختیارات مدیر عامل:** طبق مفاد اساسنامه می‌باشد.

۷- **بازرسان شرکت:** آقای ابوالفضل غلامی به عنوان بازرس اصلی و خانم زهرا حیدری و رئوف سفادراتی به عنوان بازرس علی البدل شرکت به مدت یک سال انتخاب شدند.

میر شفیعی
مسئول ثبت شرکت های ثبت اراک

گزارشی از وضعیت بازار و تولید پسته

فرصت کوتاه پسته

لیلا لطفی: تاکنون برای تعیین بهای پسته صادراتی سال ۸۵ برنامه‌ای ارائه نشده است. یوسفی معاون باغبانی وزیر می‌گوید: «در حال حاضر در حال بررسی وضع کنونی بازار پسته هستیم.»

همیشه قیمت داخلی پسته در تعیین قیمت صادراتی آن موثر بوده؛ هر چقدر بهای داخلی پسته هنگام خرید از کشاورز بالا باشد بهای صادراتی پسته رشد می‌کند و برعکس هر چه قیمت داخلی پسته پایین باشد بازار جهانی تمایلی برای خرید با قیمت واقعی نخواهد داشت. این اتفاق سال گذشته افتاد. سال گذشته تعاونی‌های خریدار پسته به دلیل نداشتن نقدینگی کافی اعلام کردند که خواهان حمایت دولت هستند تا قیمت پسته در داخل کاهش نیابد. اما پاسخی نشنیدند البته پاسخ شنیدند اما پاسخ منفی بود. برای امسال تاکنون وزیر صحبتی درباره تنظیم قیمت پسته نکرده است. آنچه تاکنون درباره پسته شنیده شده از نگاه حسین یوسفی است که او هم اعلام برنامه‌اش را به آینده موکول کرده. در نتیجه همچون گذشته پیش‌بینی می‌شود برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری نهایی در مورد قیمت پسته بماند برای زمانی که پسته در شرایط بحرانی قرار می‌گیرد؛ در شرایطی که معمولاً برنامه‌ها و طرح‌ها اثری ندارد. معمولاً وقتی تصمیم‌گیری‌ها به دوره‌های بحرانی موکول شود، دیر ابلاغ می‌شود و دیر هم به اجرا درمی‌آید. در نتیجه برنامه تنظیم شده نمی‌تواند اثر چندانی در روند کار بگذارد.

در مورد پسته می‌توان همین پیش‌بینی را کرد یعنی برنامه مورد نظر دیر ابلاغ شود، دیر به اجرا درآید و در نهایت پسته به قیمت نازلی به فروش رود. گذشته از خرید داخلی، «شیوه صادرات» و «بهداشت» دو عامل دیگری است که سال‌ها است بر نزول قیمت پسته صادراتی تاثیر گذاشته است. برخی از کارشناسان معتقدند این دو عامل تاثیر عمده‌ای بر قیمت پسته ایران دارند. یعنی عمده دلیل کاهش بهای پسته در ۲۰ سال اخیر صادرات بی‌قید و بند پسته است؛ صادراتی که بدون در نظر گرفتن نوع تقاضا و تغییرات جامعه جهانی شکل گرفته و ادامه یافته.

کوهسار خالدی کارشناس حوزه تولید و صادرات پسته درباره تاثیرات شیوه صادرات کنونی ـ صادرات فله‌ای ـ در بازار می‌گوید: «در حال حاضر عمده سود ناشی از پسته ایران از آن کشورهایی است که عملیات بسته‌بندی مجدد را انجام می‌دهند از جمله امارات متحده و آلمان. این کشورها پسته ایران را با قیمتی نازل می‌خرند و پس از بسته‌بندی با قیمتی بالاتر صادر می‌کنند.» در حالی که بزرگترین صادرکننده پسته جهان قادر نیست چنین کاری را انجام دهد چون بیش از «پنج تا شش» کارخانه بزرگ بسته‌بندی پسته ندارد؛ کارخانه‌هایی که قادر نیستند در سطح بالایی عملیات بسته‌بندی پسته را انجام دهند.

براساس این عملکرد است که در سال‌های متمادی دیده می‌شود ایران باارزش‌ترین محصول باغی خود را با نازل‌ترین قیمت عرضه می‌کند. کاهش بهای پسته طبق گزارش‌های تحقیقاتی موجود از اواخر دهه ۶۰ آغاز شد. این روند در دهه ۷۰ ادامه یافت و اکنون که در دهه ۸۰ قرار داریم، کماکان دیده می‌شود. حتی پیش‌بینی می‌شود اگر بازنگری در برنامه‌ریزی و عملکرد دولت در پسته دیده نشود نرخ پسته بیش از پیش کاهش یابد و موقعیت پسته ایران در دنیا متزلزل شود.

قیمت پسته ایران طی سال‌های ۶۹ تا ۸۳ متوسط سه هزار تا چهار هزار دلار بوده در مقابل ارزش پسته ایالات متحده متوسط ۳/۸ هزار دلار گزارش شده. البته دومین بازیگر بازار پسته ـ آمریکا ـ در برخی سال‌ها همچون سال ۱۹۹۷ پسته خود را به قیمت ۴/۵ هزار دلار فروخته است در حالی که ایران هیچ‌گاه نتوانسته پسته مرغوب خود را بالاتر از ۴ هزار دلار بفروشد. سال گذشته پسته ایران متوسط به قیمت ۳/۸ هزار دلار به فروش رفت. ارزش کل محموله صادراتی سال گذشته ۸۲۳ میلیون دلار بود، ولی پیش‌بینی می‌شود در سال جاری رشد کند. سال گذشته ۱۲۰ هزار تن پسته صادر شد و سال جاری ۱۵۰ هزار تن پسته صادر خواهد شد.

■ رشد بازگشت پسته از مقصد

در بازار پسته ایران گذشته از بحث «بهای پسته» بحث دیگری وجود دارد که موجب نگرانی کارشناسان و فعالان بازار پسته شده و فکر آنها را به خود جلب کرده؛ آن بحث «بازگشت پسته از مقصد به مبدا» است که عامل اصلی آن آلودگی پسته ایران است. بازگشت پسته ایران از مقصد جریانی است که در سال‌های اخیر رواج یافته البته مسئولین این موضوع را تایید نمی‌کنند و اغلب خبر بازگشت محموله‌های پسته را خبری غیرواقع می‌خوانند. اگر در برخی موارد خبر را می‌پذیرند پذیرش با حذف اهمیت آن است. همیشه مطرح شده موضوع بازگشت محموله پسته نگران‌کننده نیست اما هست. بازرگانان و کارشناسان پسته برخلاف دیدگاه مسئولین نه تنها بازگشت محموله‌های پسته را از کشورهای هدف تایید می‌کنند، بلکه شرایط کنونی را بسیار نگران‌کننده می‌خوانند. شرایطی که در پی بی‌توجهی دولتمردان شکل گرفته و باز با بی‌توجهی آنها ادامه یافته است به طوری که امروز شرایط صادرات برای ایران سخت شده است. امروز دیگر متقاضیان پسته ایران برای ایران شرایط تعیین می‌کنند و بزرگترین تولیدکننده پسته جهان موظف است شرایط آنها را بپذیرد، زیرا بدون رعایت آن شرایط قادر به صادرات نخواهد بود. همان‌طور که الان قادر نیست به برخی کشورها از جمله کشورهای اروپایی پسته صادر کند. اروپا پس از انقلاب ایران عمده متقاضی پسته ایران بود اما الان به دلیل شرایط بهداشتی سخت اروپا، ایران قادر نیست در حجم بالایی پسته به اروپا صادر کند. این موضوع در مورد ژاپن صدق می‌کند، البته ژاپن در سال‌های اخیر در شمار متقاضیان پسته ایران قرار گرفته اما این متقاضی تازه‌وارد هم که به طعم محصول اهمیت زیادی می‌دهد دیگر حاضر نیست پسته ایران را با آلودگی فعلی‌اش خریداری کند.

البته آلودگی از نوع آفلاتوکسین در تمام دنیا وجود دارد اما کشورها باید طبق قوانین بهداشت جهانی آن را کنترل کنند؛ اقدامی را که ایران هنوز انجام نداده است. در ایران استاندارد پسته 5-5ppb میکروگرم در یک کیلوگرم ـ است. اما آنچه ایران در بازار داخل و خارج عرضه می‌کند آلودگی با 2ppb تا 15ppb است. البته در صادرات حساسیت کشور هدف با درصد آلودگی‌ها ارتباط مستقیم دارد. با این نگاه است که ایران پسته با آلودگی 2ppb تا 4ppb را به اروپا صادر می‌کند و مابقی را به سایر کشورها. البته استاندارد اروپا برای دریافت پسته 2ppb است. به همین دلیل پسته‌هایی با آلودگی بیش از 2ppb را بازپس می‌فرستد. رویکردی که از دید برخی مسئولین چندان مهم نیست. اغلب مسئولین دولتی به مقوله بازگشت پسته متفاوت از کارشناسان پسته نگاه می‌کنند. آنها معتقدند «اگر اتحادیه اروپا و یا دیگر کشورهای توسعه‌یافته تمایلی به خرید پسته ایران ندارند و یا پسته ایران را بازپس می‌فرستند چندان مهم نیست. ایران برای عرضه پسته بازار دارد.» البته ایران برای صادرات پسته بازار دارد، اکنون ایران به ۸۶ کشور دنیا پسته صادر می‌کند. اما اگر به تصور اینکه الان ایران بازار دارد برنامه‌ای اساسی برای بهداشت پسته ریخته نشود دیگر بازار خوبی برای پسته نخواهیم داشت. در واقع همان اتفاقی که برای پسته صادراتی ایران در اروپا افتاده، خواهد افتاد.

در دهه ۱۹۹۰ بود که بحث امنیت غذایی از سوی سازمان‌های بین‌المللی مطرح شد. از همان دوران سیاست واردات اروپا شکل جدیدی گرفت. اروپا براساس ساختار جدید مقررات تازه‌ای برای واردکنندگان محصولات غذایی خود تعیین کرد. مقرراتی که پسته ایران از آن مستثنی نبود. البته اروپا در سال ۱۹۹۲ به ایران اعلام کرد «درصد آلودگی آفلاتوکسین در پسته صادراتی ایران بالا است.» اما ایران به این موضوع توجهی نکرد تا سال ۱۹۹۷. در سال ۱۹۹۷ بود که پسته از سوی اتحادیه اروپا تحریم شد. اروپا آن دوره یکی از بزرگترین متقاضیان پسته ایران بود. تحریم سه ماهه آن و سپس کنترل‌های شدید بر پسته ایران باعث شد سهم صادرات پسته به اتحادیه اروپا کاهش یابد. محمدحسین کریمی‌پور یکی از صادرکنندگان پسته می‌گوید: «ایران پیش از تحریم ۹۰ هزار تن پسته صادر می‌کرد اما پس از آن دوره این رقم به شدت کاهش یافت.» سال گذشته سهم اروپا از صادرات پسته ایران ۴۰ هزار تن بود ولی اروپا ۲۰ هزار تن آن را بازپس فرستاد.

البته این رقم از مجموعه صادرات ۱۴۰ هزار تن پسته ـ رقم اعلام شده دفتر پسته ـ رقم کمی است اما نشان می‌دهد ایران بعد از گذشت سال‌ها از اعلام اولیه سازمان‌های بهداشتی هنوز نتوانسته برنامه‌ای برای بهبود کیفیت محصول بیندیشد. البته یوسفی معاون باغبانی خلاف این عقیده را دارد. بهروز غیبی مدیرکل دفتر پسته نیز می‌گوید: «در حال حاضر طرح Haccp، طرح ردیابی کنترل نقاط بحرانی پسته در حال اجرا است، این طرح طی پنج سال آینده قرار است کل مراحل تولید پسته را در تمام نقاط کشور پوشش دهد تا بدین ترتیب درصد آلودگی پسته تا سطح 1ppb کاهش یابد.»

او ادامه می‌دهد: «ما به‌رغم بحث‌های مطرح شده در خصوص «عدم توجه به بهداشت محصول صادراتی» به این موضوع توجه ویژه‌ای می‌کنیم و معتقدیم علاوه بر بهداشت محصول صادراتی باید بهداشت محصول داخلی هم رعایت شود.» با وجود این دیدگاه او همچون سایر مسئولان معتقد است در حال حاضر با حذف شدن چند کشور از بازار صادراتی ایران مشکلی برای ایران فراهم نمی‌شود.

دیدگاهی که اغلب کارشناسان و فعالان بازار به آن اعتقادی ندارند. کریمی‌پور -صادرکننده پسته- می‌گوید: «باید به پسته همچون دیگر محصولات خوراکی نگاه کرد. امروز براساس بحث امنیت غذایی چه اتفاقی برای تقاضا افتاده است؟ یکی از مراکز علمی، بهداشتی اعلام می‌کند «غذای ژنتیکی شده مصرف نکنید» در مقابل کشورهایی همچون سوئد، فنلاند و بلژیک قوانین و مقررات واردات خود را تغییر می‌دهند.

البته کشورهای آفریقایی همین رویکرد را دنبال کردند اما به شکلی دیگر. وقتی دولت آمریکا ذرت دستکاری ژنتیکی شده‌اش که از اروپا برگشت خورد را به آفریقا فرستاد، آفریقا آن را نپذیرفت، چون معتقد بود مردم آفریقا انسان‌های دسته دوم نیستند.»

او افزود: «جریان آنفلوآنزا را به‌یاد دارید، در اثر تبلیغات جامعه جهانی، آمریکا، چین، روسیه، ایران و سایر کشورها محدودیت‌های شدیدی را برای واردات اعمال کردند. پس نمی‌توان به امید این که پسته را می‌توان به کشور دیگری صادر کرد بر روی بهبود کیفیت کم‌کاری کرد. چون جامعه جهانی به امنیت غذایی اهمیت می‌دهد در نتیجه همه کشورهای فقیر و غنی از آن تبعیت می‌کنند. البته شاید کشور پیشرفته محصول شما را بررسی کند و درصدی از آن را بخرد اما کشور فقیر چون دانش بالایی ندارد بدون هیچ بررسی‌ای می‌گوید «نه».»

کریمی در ادامه از زاویه دیگری این بحث را بررسی کرد: «اگر ما بازار کشورهای پیشرفته را از دست بدهیم بازار ده درصد مردم که ۶۰ درصد مصرف دنیا دارند را از دست داده‌ایم. مردمی که زیاد مصرف می‌کنند و در عین حال خوب پول می‌دهند. کشورهای فقیر در عین حالی که خوب پول نمی‌دهند میل چندانی برای خرید ندارند.»

گذشته از این مباحث خالدی به حذف تدریجی کشورهای هدف ایران به گونه‌ای دیگر نگاه می‌کند. او می‌گوید: «بی‌توجهی به تثبیت بازار و یا گسترش آن تنوع را از بین می‌برد و اگر تنوع در بازار نباشد تاثیرپذیری از شرایط بازار قطعی خواهد بود. یعنی در صورتی که بحرانی در بازار جهانی ایجاد شود بلافاصله پیامدهای منفی آن در بازرگانی و حتی در تولید دیده می‌شود.»

■ انحصار در خرید پسته

در بررسی بازار پسته ایران «وضع تشکل‌های تولیدی و صادراتی» و «شیوه تولید» پارامترهای دیگری هستند که از دید کارشناسان در تخریب بازار پسته تاثیر می‌گذارند. این پارامترها همان عواملی هستند که در موفقیت رقیب ایران تاثیر بسزایی گذاشته‌اند. کریمی‌پور درباره تاثیر تشکل‌ها می‌گوید: «در ایالات متحده نه شرکت فعال هستند که ۹۵ درصد تولید پسته را در دست دارند و در واقع تولید را ساماندهی می‌کنند ولی در ایران هیچ تشکل واقعی تولیدی نیست که مشکلات و معضلات تولید را حل و فصل و تولید را ساماندهی کند. در ایران تولید در دست ۱۵۰ هزار باغدار است که قادر نیستند مشکلات خود را به گوش دولت برسانند و در مقابل دولت قادر نیست برنامه‌های خود را به شیوه مطلوب در بین آنها اجرا کند.» او ادامه می‌دهد: «در ایران تعدادی شرکت صادراتی است که هر مشکلی پیش می‌آید آنها باید پاسخگو باشند. آیا واقعاً شرکت‌های صادراتی موظف هستند مشکل تولید و بهداشت را حل کنند یا باید سندیکایی وجود داشته باشد که مشکلات آنها را حل کند.» خالدی نیز گفته‌های کریمی‌پور را تایید می‌کند اما گذشته از اینها معتقد است گسترده نبودن تشکل‌ها و شرکت‌های صادراتی همچون نبود تشکل‌های تولیدی بر تولید و بازار تاثیر منفی می‌گذارد. او می‌گوید: «مشکل فرآوری و بسته‌بندی پسته به دلیل انحصار در خرید و نبود شرکت‌های مختلف است. کاهش سود باغدار ناشی از همین انحصار است. انتقال مشکلات بازار خارجی به بازار داخلی و تولیدکننده داخلی در پی انحصار خرید است. انحصار خرید است که هزینه‌های بالایی بر بودجه دولت تحمیل می‌کند.»

■ ۲۵ درصد باغ‌های موجود اقتصادی نیستند

«شیوه تولید» پارامتر دیگری است که بر بازار تاثیر مستقیم می‌گذارد. براساس این ویژگی است که تولید سنتی پسته هراز چندی بازار پسته ایران را دچار نوسان می‌کند، البته تولید سنتی یک آیتم است اما موثر است.

اولین تاثیر منفی «تولید سنتی» در تاثیرپذیری سریع تولید از تلاطم‌های جوی است. به طوری که کارشناسان می‌گویند: «برخی اوقات در اثر شرایط جوی حدود نیمی از تولید و یا بیش از نیمی از محصول از بین می‌رود.» تاثیر کشت سنتی پسته اما از نگاه دیگر که «گستردگی واریته پسته» است باعث می‌شود باغدار برای عرضه محصولات یکدستی نداشته باشد. جامعه درختان پسته ایران حدود صدها واریته دارد ولی واریته‌های غالب تجاری آن بیش از ۱۵ واریته است. در مقابل درختان پسته در آمریکا از چند واریته محدود تشکیل شده که آنها هم اصلاح ژنتیکی شده‌اند. مادرهای ژنتیکی آنها به گفته کریمی‌پور از پسته ایران و پسته ماوراءالنهر است. به این دلیل اکنون در ایالات متحده باغ‌های یکدستی ایجاد شده که پسته را به صورت فنی و اقتصادی تولید می‌کنند.

در تولید پسته ایران «کوچک بودن باغ‌های پسته» یکی دیگر از مسائلی است که تولید اقتصادی را تحت‌الشعاع قرار داده و باعث شده تولیدکنندگان ایرانی ـ تولیدکنندگانی که تولید غیرفنی و اقتصادی دارند ـ هزینه چندانی صرف مسائل بهداشتی محصول نکنند، ولی تولیدکننده آمریکایی که باغی در سطح صد هکتار دارد و کار فنی و اقتصادی در باغ انجام می‌دهد حاضر است هر هزینه‌ای را بپردازد. البته در ایران گذشته از سطح باغ‌ها، قدمت این باغ‌ها عامل دیگری در ضعیف شدن تولید و عرضه است. طبق آمار دفتر پسته ایران ۲۵ درصد باغ‌های موجود عمری ۳۰ تا ۴۰ ساله دارند، این باغ‌ها تولید فنی و اقتصادی ندارند. بیش از ۵۰ درصد این باغ‌ها عمر ۱۰ تا ۲۰ ساله دارند و تنها ۲۵ درصد آنها باغ‌های جدید هستند که صد درصد تولید فنی و اقتصادی است. البته مدیرکل دفتر پسته می‌گوید: «برای حل این مشکل‌ها به دنبال اصلاح باغ‌ها هستیم برای این کار هم اعتبارات خوبی با بهره تک‌رقمی در اختیار باغدار قرار داده‌ایم و خواهیم داد. به طوری که امیدواریم حداکثر یک میلیون و ۴۰۰ هکتار اصلاح شود و حداکثر ۲ میلیون و ۴۰۰ هکتار جایگزینی و جداسازی شود. راهکار جایگزینی و جوان‌سازی قطعه‌بندی است که کاملاً توجیه دارد.»

گذشته از موارد ذکر شده، «عملکرد پسته» از دید کارشناسان گزینه قابل بررسی دیگری است که بر تولید اثر می‌گذارد. متوسط تولید ایران در سال‌های آور ـ محصول بار دارد ـ هزار و صد کیلو است و در سال‌های نیاور ۸۰۰ کیلوگرم در هکتار است.

دلایل پایین بودن عملکرد باغ‌های پسته ایران را خالدی چنین برمی‌شمرد: «افت سطح سفره آب‌های زیرزمینی به ویژه در کرمان، عدم رعایت اصول فنی در احداث باغ‌های پسته، تراکم کاشت و تفاوت درختان نر و ماده، کمبود ماشین‌آلات باغی، عدم رعایت اصول صحیح تغذیه در باغ‌های پسته، مشکل فنی و بهداشتی در جریان عملیات کاشت، داشت و برداشت و در نهایت توسعه بی‌رویه باغ‌های پسته در زمین‌های نامرغوب.» او در مقابل راهکارهای حل این معضلات را این گونه می‌خواند: «اصلاح و احیای باغ‌ها به شکل اصولی، به کارگیری روش‌های جدید آبیاری «آبیاری تحت فشار»، هرس شاخه‌های پایین درختان برای جلوگیری از تماس آنها با خاک، استفاده از روش‌های مطلوب کوددهی، مبارزه علمی و دقیق با آفات و بیماری‌ها، اصلاح تراکم درختان، رعایت کاشت درختان نر و ماده، جلوگیری از احداث باغ پسته در مناطق کم‌بازده، برداشت محصول در زمان مناسب برای کاهش آلودگی به قارچ و تاسیس کارخانه‌های مدرن.»

■ ۵۰ درصد سهم دنیا از آن ایران

با وجود نگرانی‌های موجود درباره وضع پسته ایران، ایران کماکان در صادرات پسته سهم بیشتری نسبت به دیگر کشورهای تولیدکننده و صادرکننده دارد، البته رقم سهم به گفته منابع مختلف متفاوت است، اما در نهایت بیشترین سهم تولید و صادرات از آن ایران است. ایران بیش از ۵۰ درصد پسته جهان را تامین می‌کند. در مقابل سهم ایالات متحده کمتر از ۹ درصد است.

سال گذشته در جهان ۴۵۷ هزار و ۵۰۰ تن پسته تولید شد. ایران از مجموع تولید پسته جهان ۲۲۰ هزار تن پسته تولید کرد. ایالات متحده ۱۲۹ هزار تن و ترکیه ۵۰ هزار تن پسته تولید کردند. پس ایران با این ارقام کماکان صدرنشین بازار جهانی است. اما این ارقام نشانگر موضوع دیگری هم است و آن اینکه فاصله‌های ایران با دیگر کشورهای رقیب در حال کاهش است و ایران با توجه به تکنولوژی بالای آن کشورها فرصت کمی دارد. ایالات متحده عمده کار بر روی پسته را پس از «انقلاب ایران» آغاز و به سرعت رشد کرد. به طوری که سهم ایالات متحده از صادرات پسته از صفر به ۸ درصد رسید.

در مقابل در تاریخ تجارت پسته در دنیا همواره ایران را می‌بینید. حتی زمانی که هیچ محموله صادراتی به شکل کنونی عرضه نمی‌شود. ایران از ۲۰۰ سال پیش مازاد پسته مصرفی خود را صادر کرده، بخش عمده صادرات ایران آن دوره به روسیه و سپس به انگلستان بود. صادرات آن به ایالات متحده هم در ۸۰ سال منتهی به انقلاب ایران اتفاق افتاده. با این حال سهم ایران نسبت به ۲۷ سال گذشته - در گزارش‌های مختلف - کاهش یافته است. این سهم از حدود ۷۰ درصد امروز به بیش از ۵۰ درصد رسیده است.

خلاصه گزارش

۱- سال گذشته در جهان ۴۵۷ هزار و ۵۰۰ تن پسته تولید شد. ایران از مجموع تولید پسته جهان ۲۲۰ هزار تن پسته تولید کرد. ایالات متحده ۱۲۹ هزار تن و ترکیه ۵۰ هزار تن پسته تولید کردند.

۲- طرح ردیابی کنترل نقاط بحرانی پسته طی پنج سال آینده در تمام مراحل تولید پسته در کشور اجرا شود.

۳- ایران هیچ‌گاه نتوانسته پسته مرغوب خود را بالاتر از ۴ هزار دلار بفروشد.

۴- ۲۵ درصد باغ‌های موجود عمری ۳۰ تا ۴۰ ساله دارند، این باغ‌ها تولید فنی و اقتصادی ندارند.

خبرها

حضور دهلی‌نو در مذاکرات سه‌جانبه

ایسنا: هند به صورت رسمی حضور در مذاکرات سه‌جانبه خط لوله صلح را که از ۲۲ تا ۲۴ ماه مه برگزار می‌شود مورد تائید قرار داد. در حالی که ایران و پاکستان در نشست پیشین خود تصمیم گرفتند که بدون حضور هند نیز این پروژه را ادامه دهند، مقامات پاکستانی اعلام کرده‌اند که همچنان در انتظار پاسخ روشن هند نسبت به پیوستن به این پروژه هستند. براساس این گزارش، یک گروه از متخصصان فنی هند روز ۲۱ مه وارد اسلام‌آباد خواهد شد تا در مذاکرات سه‌جانبه حضور داشته باشد. یک مقام پاکستانی با بیان مطلب فوق اظهار کرد: این مسئله از اهمیت بالایی برای پاکستان و ایران برخوردار است، چرا که به وضوح نشان می‌دهد دهلی‌نو علاقه‌مند به پیوستن به این پروژه است. کارشناسان دلیل احتمال کناره‌گیری هند از پروژه را مخالفت‌های آشکار و مداوم آمریکا با پروژه و نگرانی هند از رویارویی با آمریکا در صورت مشارکت در خط لوله صلح ارزیابی می‌کنند. براساس این گزارشات، مذاکرات اول خرداد با هدف بررسی مسائل فنی ازجمله مسیر خط لوله، ارزش مالی پروژه، فرمول قیمت‌گذاری گاز و سیستم پشتیبانی برای تضمین عرضه مداوم گاز برگزار می‌شود و همچنین احتمال بررسی و تعیین زمانی برای تکمیل نهایی پروژه نیز وجود دارد. احزاب چپ هندوستان نسبت به تصمیم دولت این کشور در پیوستن به خط لوله گاز ترکمنستان اعتراض کرده و پروژه خط لوله گاز ایران را مناسب‌ترین و به‌صرفه‌ترین گزینه برای تامین نیازهای انرژی این کشور عنوان کردند. به گزارش پایگاه خبری فایننشال‌اکسپرس، احزاب چپ هندوستان هم اعلام کردند: تصویب پیوستن این کشور به خط لوله گاز ترکمنستان بیش از آن که در راستای منافع هند باشد، به نفع آمریکا است که با خط لوله گاز ایران مخالف است. احزاب چپ هند از دولت این کشور خواسته‌اند توضیح دهد که چرا به پروژه تحت حمایت آمریکا (خط لوله گاز ترکمنستان) پیوسته است و عملاً پروژه خط لوله گاز ایران را نادیده گرفته است. در بیانیه حزب چپ‌گرای CPI(M) Politbureau آمده است: «دولت هند در حالی تصمیم به پیوستن به خط لوله گاز ترکمنستان گرفته است که آمریکا صراحتاً با خط لوله گاز ایران به هند و پاکستان مخالفت نموده و این تاسف‌برانگیز است که دولت اولویت را به منافع استراتژیک آمریکا داده و پروژه خط لوله گاز ایران را به حاشیه رانده است.»

شهرستانی وزیر نفت جدید عراق شد

رویترز: نخست‌وزیر عراق، حسین شهرستانی دانشمند انرژی اتمی را به عنوان وزیر نفت جدید این کشور معرفی کرد. حسین شهرستانی که در زمان صدام سال‌ها در زندان به سر برده است، مبارزه با مفاسد مالی در وزارت نفت و افزایش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های انرژی عراق را به عنوان مهم‌ترین اولویت‌های کاری خود اعلام کرده است. گسترش مفاسد مالی و قاچاق سوخت صنعت نفت عراق را با بحران‌ها و چالش‌های زیادی روبه‌رو کرده است. شهرستانی که پیش از این به عنوان نامزد نخست‌وزیری مطرح شده بود، چندی به عنوان معاون سخنگوی پارلمان عراق فعالیت می‌کرد. کارشناسان انرژی عراق، کم‌تجربگی حسین شهرستانی در بخش نفت را مهم‌ترین ضعف وی برای احراز این پست می‌دانند. پیش از این نام سمیر غضبان نیز به عنوان وزیر نفت احتمالی عراق مطرح شده بود. حسین شهرستانی متولد سال ۱۹۴۲ میلادی است. چندین دهه جنگ، تحریم‌های بین‌المللی، کاهش شدید سرمایه‌گذاری و گسترش حملات تروریستی مهم‌ترین چالش‌های فراروی وزیر نفت آینده عراق به شمار می‌روند.

قیمت نفت کاهش یافت

فارس: خبرگزاری بلومبرگ گزارش داد در حالی که جمهوری اسلامی ایران نتایج نشست خود با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را مثبت ارزیابی نموده است، قیمت جهانی نفت نیز به پایین‌ترین رقم خود طی ۵ هفته اخیر رسید. در پی اعلام ایران مبنی بر همکاری بیشتر با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و کاهش نگرانی‌ها درخصوص پرونده هسته‌ای جمهوری اسلامی، قیمت نفت در بازارهای جهانی با کاهش زیادی روبه‌رو شد. پیتر بوتل رئیس موسسه انرژی کامرون‌هانوفر در این باره گفت: همزمان با کاهش نگرانی‌های جهانی درخصوص پرونده هسته‌ای ایران، قیمت نفت و طلا بیش از پیش کاهش خواهد یافت. علی لاریجانی رئیس هیات مذاکره‌کننده جم